

Становище

за представения труд на

доц. д-р Маня Вапцарова

във връзка с конкурса за професор

по „Живопис“ и „Графични техники“ по направление 8.2.

от проф. д-р Бисера Вълева, СУ „Св. Климент Охридски“

В хабилитационния си труд доц. д-р Маня Вапцарова е представила за становище преобладаващо живописни и графични работи по обявения в Държавен вестник (бр. 100/05.12.2014 г.) конкурс за „професор“, направление 8.2 „Изобразително изкуство“ („Живопис“ и „Графични техники“) за нуждите на катедра „Сценография“ на НХА, в който тя е единствен кандидат.

Педагогическа дейност в НХА на доц. М. Вапцарова е свързана с преподаване на живопис и графични технологии. Търсените от нея методи са насочени към усъвършенстване на вече съществуващите учебни програми и създаването на нови, фокусирани върху развитието на творческото мислене на студентите в ОКС „Бакалавър“. Хабилитационните й работи са в контекста на дисциплините, в които преподава. Класически изградените живописни картини, линейните рисунки, графичните отпечатъци в смесени техники, както и рисунките – инсталация кореспондират и с конкретни методически похвати свързани с визуално-пластични задачи на студентите. Те спомагат бъдещите художници – сценографи да развиват усета си за цвят, линия и детайл спрямо реалното пространство и едновременно с това да са част от едно синтетично изкуство като сценографията, в което да запазят личното си присъствие.

Доц. д-р Маня Вапцарова има защитен докторат (2013г), както и респектираща художествена биография за периода 2005-2015 г. Ръководител е на катедра „Сценография“ от 2007г. Тя е автор на пет самостоятелни изложби, както и на изписването на иконостас за православен храм „Св. Георги Победоносец“ в с. Могила, Ямболско. Участва в 38 общи международни изложби в България и чужбина, между които се открояват участия в авторитетни графични форуми като Лодз, Братислава, Айзенах, Виена и др.

Реализираният дисертационен труд „Отношението „интерпретация – възприятие“ в контекста на абстракционизма“ отразява личните й артистични пристрастия. Той е следствие на творческите търсения на авторката като активно реализиращ се художник, който съчетава пластично-естетическите си интереси с преподавателска дейност. Доц. Маня Вапцарова има участия в научни конференции, публикации в сборници на НХА, както и авторство в съставяне на академично издание посветено на Георги Иванов, ръководи и участва в

катедрени и общоакадемични студентски проекти.

От представените в хабилитационния труд живописни произведения особено впечатляват няколко композиции: „Храм III” 82/82 см. акрил върху платно; „Сън” 77/74 см. акрил върху платно; „Клетка” 73/71 см. акрил върху платно, както и няколко малкоформатни работи – „Синьо” 20/20 см. акрил върху платно; „Физалис” 33/25 см. акрил върху платно.

Визуалната пластика в „Храм III” 82/82 см. акрил върху платно, е базирана върху елементи на византийска живопис - фигуративност и колорит - и на сакралната конструкция. В условното пространство на работата, духовното послание се овеществава чрез принципа на цветовия контраст между жълто и синьо. Духовността – храм и сферата – символ на съвършеното познание са елементите, върху които авторката акцентира. Транспарентните арки, присъстващи в картинното пространство, са едновременно конструктивни елементи на ортодоксална архитектура и олицетворение на духовно съграждане. В тази работа на Маня Вапцарова могат да се открият препратки към философските постановки на В. Кандински и символистите, за които синьото е трансцендентален цвят, едновременно непостижим и извисяващ.

В работата „Сън” 77/74 см. акрил върху платно, пост-модерният прочит на степенуването на пространството чрез класическа живописна техника, съчетанието на перспективни похвати с условно декоративни форми правят композицията материална и ефимерна. Определено тази работа впечатлява с основното си пластично послание – обърнатата реалност - фикция материализирана от личните артистични съмнения.

Особено пристрастна съм към малкоформатната работа „Физалис” 33/25 см. акрил върху платно, която, на пръв поглед, е живописна работа класически изградена в топла цветова гама със съответния цветови контраст - зелено. Този плод се вписва в пластичната философия на Маня Вапцарова със своята любопитна и крехка форма. В него се концентрира проблемът за преходността и илюзорната материалност, за нетрайното съвършенство – обект на визуално изследване и присъствие в творчеството на авторката.

В същия контекст се развиват и графичните работи от представения хабилитационен труд. В графичните листове „Ритуал”, смесена техника, дълбок печат, 100/350 см. доц. д-р Маня Вапцарова продължава търсенията си в областта на експеримента, но не в самоцелно натрупване на материали, а в премереното и сложно наслагване на смисли. Макар че и в живописните си работи тя използва човешка фигура, в този графичен цикъл – реализирана изложба в галерия „Алма Матер” – човешката фигура е основата на нееднозначен прочит на пластичното и емоционално пространствено отражение. Застъпването и прозрачността на фигурите в съчетание с декоративни елементи, тяхната светлосила, както и смесването на техниките създават усещане за ритъм и нереалност. Контрастът на отпечатъците с матрицата

увеличава усещането за ритмуване на реалност и имагинерност. Тези усещания не се пораждаат само заради съпоставката между хартия и метал – преходност и непреходност, а и със създаването на огледален свят.

Смятам, че представеният хабилитационен труд отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и на Правилника за развитие на академичния състав на НХА.

В заключение, предлагам на уважаемите членове на научното жури да изберат на академичната длъжност **„професор“** по живопис и графични техники доц. д-р Маня Вапцарова .

проф. д-р Бисера Вълева

катедра „Изобразително изкуство“, ФНПП,
СУ „Св. Климент Охридски“

26.05.2015

София